

Rosja carska – imperium zła

Ustęp do III cz. Dziadów

Ustęp do III cz. Dziadów

- Epicki fragment utworu, rodzaj poematu podróźniczego (pamiętnik z podróży po Rosji);
- Powstał jeszcze w Rosji przed napisaniem III cz. Dziadów i potem został do niej dołączony;
- Zawiera refleksje i zapis wrażeń Pielgrzyma, prawdopodobnie Konrada;
- Składa się z 6 poematów opisowych i wiersza „Do przyjaciół Moskali”.

Do przyjaciół Moskali

- Wspomnienie rosyjskich przyjaciół – dawnych dekabrystów i ich szlachetnej walki;
- Klątwa rzucona na tych, którzy mordują elitę swego narodu;
- Pogarda i współczucie dla Rosjan, którzy zgięli kark przed potęgą cara, żyją jak bezrozumne zwierzęta, kłaniają się tyranowi, zdobywają urzędy, walcząc z Polakami;
- Gorzkie słowa – „kielich trucizny”, który ma obudzić uśpiony i zniewolony naród rosyjski.

Droga do Rosji

- Ponura egzotyka ośnieżonych, niezagospodarowanych przestrzeni;
- Nieliczni mieszkańcy;
- Białe, puste pola, po których wieje wiatr;
- Wrażenie obcości, przygnębia;
- Przestrzeń, która pochłania;
- Zapowiedź państwa totalitarnego, w którym nieliczne drogi służą do ruchu wojsk i przejazdu kibitek z więźniami.

Przedmieścia stolicy i Petersburg

- Miasto zbudowane przez cara Piotra Wielkiego; realizacja carskiego kaprysu;
- Kopia obcych wzorów, odcięty od rosyjskiej tradycji i kultury;
- Bezduzne naśladownictwo najpiękniejszych miast Europy – Paryża, Wenecji, Amsterdamu, Londynu;
- Wzniesione kosztem życia 100 tysięcy chłopów;
- Służy carowi i jego dworowi;
- Obraz rosyjskiej arystokracji – metafory przedstawiające ludzi na wzór zwierząt – motyle, raki, sobole; żyją wygodnie kosztem zwykłych ludzi.

Pomnik Piotra Wielkiego – porównanie dwóch konnych pomników władców

PIOTR WIELKI - CAR, TYRAN, PĘDZI NA KONIU JAK SZALENIEC, NA NIKOGO NIE ZWRACA UWAGI, MÓGŁBY STRATOWAĆ SWOICH PODDANYCH

MAREK AURELIUSZ – CESARZ RZYMSKI, JEDZIE NA SPOKOJNYM KONIU, ABY LUDZIE MOGLI PODEJŚĆ BLIŻEJ, WITA LUD, WYCIĄGA RĘKĘ DO PODDANYCH, WYGNAŁ ZE SWĘGO PAŃSTWA SZPIEGÓW, POSKROMIŁ WYZYSKIWACZY, POKONAŁ WROGÓW OJCZYZNY

Przeгляд wojska

- Ironiczny obraz cara – słońca, pułków – planet krążących wokół słońca;
- Porównania pułków do zwierząt (koni, wróble, psów) i roślin (snopków, konopi, kłosów);
- Wyodrębnia 3 grupy w narodzie rosyjskim:
 1. car i jego służalcy – ludzie podli, głupi i okrutni, karierowicze, żyjąc w ciągłym strachu przed utratą łaski cara;
 2. bierne ofiary carskiego despotyzmu – żołnierze, którzy nawet w chwili śmierci pod końskimi kopytami wstrzymują krzyk bólu, aby nie odbierać carowi apetytu, wierny sługa zamarza, pilnując futra cara, ludzie milczący, uśpieni, zrezygnowani, bez perspektyw
 3. młodzi rewolucjoniści skazani na porażkę, gdyż nieliczni
- Poeta pyta o przyszłość Rosji.

Obraz Rosji - wnioski

- Niejednoznaczny;
- Naród, w którym, podobnie jak w polskim, toczy się walka dobra ze złem;
- Car to siły szatańskie, gnębi zarówno inne narody – Polaków, jak i swój naród, działa bezprawnie, stosuje przemoc, lekceważy ludzkie życie;
- Rosjanie są niejako uwięzieni w wielkiej maszynie dworsko-urzędniczej, boją się o swoje urzędy, donoszą na siebie, aby awansować, tworzą społeczeństwo zhierarchizowane, zniewolone; słudzy zła np. Nowosilcow („dworskie muchy”)
- Prości ludzie pogrążeni w beznadziei żyją w marazmie, dają się wykorzystywać i niszczyć;
- Tylko garstka młodzieży podejmuje walkę o wolność, zakończoną śmiercią lub zesłaniem;
- Sybir staje się symbolem carskiego samodziarstwa.